

Изази субитом.

Цијена:

За ПРНУ ГОРУ на год. 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 ф., на по год. 3 ф., на четврт
године 1 ф. и 50 новч.За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље се поштанском
укупницом непосредно админи-
страцији „Гл. Црног.“ на Цети-
ње, или отпратиштем новчана
на коју траго пошту, а коме је
поручице, може се претплатити
код г. *Петра Рамановића*, К. Д.
агента у Котору, а у Србији код
г. *Мите Стајића* књижара у *Вио-
граду*. Дописи се шаљу уред-
ништву. Рукописи се не враћају.
За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет цифра
по три новчића за први пут,
а за сваки даљи пут по 2 новч.

ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Госц. Барон Макно аустро-
угарски министар резидент, са својом
породицом повратио се са свог одсу-
ства прошле ноћје.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 17 марта.

Јевропска штампа, пошто је с једнодушним симпатијама према Бури пратила њихово ратовање, и пошто је сада видјела, да су се јужно-афричко републике узалуд обратиле и јевропским велесилама и америчким Сједињеним Државама ради посредовања у корист обустављања даљег ратовања на основу уздржања независности истих република — расправљају питање: чија би дужност била да посредује? Петроградско „Н. Време“, пошто је већ прије у једном броју изјавило, да ту није позвала Русију, коју никаква веза ни племенска ни вјерска не веже са Бурима, као што је вежу са Србима, Бугарима и Грцима, у корист чију је у овоје вријеме и посредовала, него је отворено упрло претом на Њемачку, да би она морала посредовати у корист својих сродника, овако сада наставља: „Један дио њемачке штампе оправдава њемачку политику у јужној Африци пред јавним мњењем њемачким, које је смућено с те политике. У самој ствари што је значила телеграфска честитка Цара Вилхелма пресједнику Кригеру поводом успјешног одбијања Джемсонова напада? Тај је историјски телеграм у споје вријеме био политички акт, и отуда нијесу сами Бури могли мислити, да је млада али силна Њемачка узела Трансвал под своју заштиту, и ако не формалним уговором, али зато ипак стварну. Заштиту такве врсте ужива Бугарска од стране Русије, а републике средње и јужне Америке од стране Сједињених Држава. Судећи по одлучном дјеловању њемачке дипломатије у јужној Африци, кад су Инглези намјеравали прекинути сав трговински саобраћај неутралних држава с Бурима и преко неутралне територије портогалско, могло се мислити, да Њемачка неће оставити Трансвал, ма какве побједоносне лавине не убрали Инглези у рату са шаком холандских сељака. Али сада, када је дошло на дневни ред питање о уздржању независности малих бурских република, њемачка политика као да се одриче својих првих корака и оставља Инглеској да по својој вољи поступа у јужној Африци. Да ли је то тако у самој ствари — питање није коначно разјасњено; само се добива утисак, који ни најмање није ласкав за њемачку царевину. Сва Њемачка сада проводи тешке дане под тијем утиском и словом а гдје-кад и дјелом исказујући одвратност, коју јој улијева разбојнички поход против мирнога малога културнога народа у јужној Африци. Неки њемачки листови, који бране уздржљивост њемачке дипломатије, позивљу се лукаво на Француску, која је за то крива, што неће да се лати иницијативе у посредовању између Инглоске и Тран-

свала; а неки обарају кривицу и на Русију, ма како то било чудновато. Русија нема ниједне педи земље на читавом афричком континенту, ми с Трансвалом немамо никакве везе ни политичке ни ине, па ипак Русија мора носити одговорност за неодлучност Њемачке, и само за то, што је у самом почетку англо-бурског рата, још прије поласка Цара Вилхелма у Виндзор, Русија обећала Инглеској, да ће се уздржати од сваког активног мијешања у рату! Такво је обећање веома поштно; у таквом или другом облику дале су Инглеској то обећање све државе, које су се одлучило држати неутралитета, али то не може бити препреком иницијативи мирнога посредовања Њемачке. Још је у памети, како су Инглеска, и све остале јевропске државе биле неутралне у вријеме посљедњег руско-турског рата; ипак неутралитет им није стојао на путу да протестирају против Сан-стефанског уговора. Јевропа је покарала и наказала великодушно и несобично дјело Русије, а сада тобож не може поправити разбојничко дјело Инглеске! Готово не може се томо вјеровати, пошто су Инглеска и Њемачка потписале установе хашке конференције.“

НАРОДНА СВЕТКОВИНА У РИМУ.

Док у Риму стари Папа слави своју деведесетогодишњицу и прима хаџилуке из свега католичког свијета поводом „свете године“ у највећој слободи; док се ту у парламенту води најжешћа борба против намјере владе, која хоће да сузи слободне уставне, које су омогућиле прошлогодишњу побуну социјалистичко-националистичку; докле је сва Италија учествовала при откривању споменика Карлу Алберту у Риму.

То је онај италијански Владар, који се одазвао вапају раздробљенога народа, пошто су га сви остали његови Владари изадали, па ступили у завјеру с непријатељем спољашњим. Оне бурне године четрдесет и осме, када су се народи разбудили и стаали тражити своја права по свој Јевропи, сва је Италија била у пламену, и на први мах претрљани Владари италијан. држав. неки побјегоше а неки са Папом на челу привидно попуштају народу, док су се са спољашњим непријатељем споразумјели. Сам Карло Алберто остаје уз народ и објављује рат Аустрији. Бројно надмоћнија аустријска војска принуђава концем четрдесетосме Карла Алберта да тражи примирје, које с прољећа следеће године он сам прекида, према су његове силе слабије биле него ли кад је рат отпочео. И послије пораза код Новаре, оставља круну своје сину Виктору Емануилу, да отаџбини омогући лакше услове мира, а с тог мјеста иде преко мора у Опорто, гдје у брзо завршује своје тешке дане.

Четрдесет осме и девете италијанска је крв обилато напонила поља горње Италије и витешки Краљ са престола пошао у прогонство далеко од отаџбине, али се света мисао ослобођења и уједињења италијанског народа тијем племенитим и великодушним жртвама тако оснажила, да се одма послје десет година (1859) почела остваривати; и данас видимо Италију уједињену гдје обожавана Савојска Кућа и у сред Рима подиже споменик онемо великоме Владарицу, који за свету народну мисао најје престо пожалио.

Оне хиљаде одушевљенога народа, оне стотине свечаних представништва разних друштава, и сав званични свијет младе Краљевине, што се скупи 14 текућег мјесеца у Риму, да се поклати храброме и несрећном Карлу Алберту, — све то окупљено мноштво читав дан није преставало по Риму изражавати народну благодарност у величанственим овацијама његовоме срећном унуку Краљу Умберту, врти ће је народ италијански никада моћи сву исказати.

Ево бесједе, коју је држао римски градоначелник при откривању споменика: Величанство!

Позив пун части, који ми је у дио пао да од стране мојих суграђана проговорим при откривању споменика успомени Карла Алберта, буди у души мојој најчистије и најплеменитије осјећаје, као што је чиста, племенита и узвишена слика оног Великана, кога је бол посветио.

Била је света жеља Италијана да се у сред Рима, изнад ког пролази лет вјекова, поштујући трогове бесмртне величине, подигне споменик великодушном Краљу, који, пошто је истрајао отачаствене битке, умрије остављајући своје достојноме сину завјештај слободе и независности италијанске.

Та се жеља данас испуњава, и моје срце радује се племенитим поносом што ме част допала, да пред лицем Вашег Величанства и народних изабраника представљам престоницу ослобођења отаџбине, и да положим од стране Рима на овај споменик неувели вијенац признања.

Дошао је онај час правде за несрећног Монарха, који је толико желио током труднога живота, и данас благодарност цијелог народа потврђује се у славењу витешкога Владарица, који је први чуо глас отаџбине притиснуте.

На очајнички позив, жедан славе и идеала, осјети у души оган крајњих одлука, и лативши се борбе крваве и неједнаке, би велик у часовима искушења и бола у јунаштву и у самопожртвовању. У изумирању највеличанственијега сна што је икад владалачки ум зачео, у падању сваке наде, он је узалуд тражио да запечати својом крвљу своју вјеру, па да погине на бојном пољу као старински херој.

Узалудња нада! Судба га је сачувала жешћим боловима, и великодушан, довршивајући самопожртвовање, положи круну на олтар отаџбине, креће у прогонство, и умире смоден, али ведар с вјером у правду Божију.

Можда је у посљедним тренутцима пророчанско привиђење помпловало олу душу измучену. Он је видно зору ослобођења гдје помаћа на обзорију, и ствар за коју се борно и за коју је трпно гдје излази побједоносно из посљедних бједа. Видно је велико мјесто, што му оставља неумитна историја, и дуги ред Владарица из своје крви гдје влада у Риму над народом слободним и Италијом уједињеном.

Прах јунака рађа плод величине кроз вјекове. Вјерна уставу, што је он био дао, хвала поштењу и хоћењу Вашег великог родитеља, Величанство, у мало више од двадесет година, Италија се препородила, и савладавши посљедње препреке, огласила је свијету своје ускренуће.

Тај глас одиета је прешао границе смрти и чуле су га кости храброга мученика, најватренијег апостола што је икад имала света ствар нашег ослобођења.

Нека је хвала оним заслужним, који, обративши се најплеменитијим осјећајима народним, подигоше овај споменик, вјечну свједоџбу благодарности и љубави. Рим ће га брижљиво чувати и показујући га својој дјечи да га поштује, опомињаће их да се науче од овог великана, да се само ејером и самопожртвовањем приправља бола будућности отаџбини.

Величанство!

Као да је предосјећао своју судбину, Ваш славни дјед узео је за своје гесло оно Амедиа VI: „Чекам моју звијезду.“ Звијезда, коју је прорицао, истекла је, и види на својој свјетлости весеље народа ослобођења, који благосиље Савојску Кућу. И Савојска Кућа биће наша заштита и наш понос; с њом скопчан неразлучном везом љубави и признања италијански народ иде са поуздањем ка величини и побједи будућности.

СА БОЈИШТА У ЈУЖНОЈ АФРИЦИ.

Цетиње, 15 марта.

Од кад је фелдмаршал Роберте стигао у Бломфонтен, његова се војска никуд даље не креће. Иза његових леђа остало је још приличан број бурске војске на Оранжевој риједи, која је под заповиједи генерала Оливијера разбила инглеску војску гене-

рала Гатакра код Бетулије. Потоме можемо судити, да се овај остатак бурске војске слободно повлачи с југа ка сјеверу, гдје престоје одлучне битке. По једној вијести „Рајтерској“ из Маазеру, Бури се повлаче са великим мноштвом кола од Смитфилда према Ледибранду, наостављајући, да ово морају бити изостале ратне силе, које се повлаче од Норвалспонта, Бетулије и Стромберга.

За то се главни заповједник инглеске војске морао зауставити у Бломфонтену, одакле је послао генерала Френча у Табамху (60 килом. на исток), да прежи генерала Оливијера, који се повлачи правцем на Ледибранд; осим тога Робертсова војска имаће посла и на осталом заветом простору у Оранжевој држави, и ако је по првим инглеским вијестима изгледало као да су Оранжевци једва дочекали Инглеце. Поточе вијести доносе да је генерал Гатакре стигао у Стрингфонтен; а гдје су и што раде генерали Вранбант и Клемент, телеграф кути; а сигурно ће и они имати посла по освојеноме земљишту, јер и један инглески телеграф говораше, да држање становништва није поуздано, што потврђује и следећи телеграм Робертсова од 11 (24) марта: „Јучер се збио несрећни случај. Два пуковника, један капетан и један поручик, који су се на коњима удаљили девет миља од стана на Модервиту, са малом пратњом, били су напанути Бурима. Поручик је погинуо, а капетан и два пуковника тешко су рањени. Лијече их Бури, који су их заробили.“

Генерал Киченер, вазда по инглеским вијестима, још је заузет против усташа у окрузима сјеверног Капленда, који су се били придружили Оранжевој држави; ако се не занимље у Кимберлеју планом како да пође у помоћ Мафекингу, и отолен управо да маршира на Преторију, као што су већ листови то били објавили. Али по инглеским вијестима Мафекинг би имао бити одавна по толико пута ослобођен, док им су ево сами Инглеци сада принуђени, да признаду, да Бури још опсађују овај несрећни град од октобра, и да му не могу помоћи. Једна војска, што је из Кимберлија крећала у помоћ Мафекингу, није могла даље од Варентона, гдје су је Бури дочекали и сузбили; па су на риједи Валу све мостове потопили, тако да се не може та ријека сада прећи него пливањем. Много крвавијег боја морало је бити код Лобатеи, на сјеверу Мафекинга, гдје су Бури разбили војску пуковника Плаумера, који је из Родезије такођер одио у помоћ опсађеном граду, и који је био принуђен да се ноћу повуче натраг ка Крокодилској. Ту су Бури пленили неколико сандука оружја и муниције, један максим-топ и једнога поручика заробили, што и инглеске вијести потврђују.

Из свега овога излази, да се Инглеци још боре са Бурима око Трансвала, од ког су још далеко. За Генерала Булера, који је на челу инглеске војске у Наталу, каже се, да он још није у стању, да почне оперирати са истока. Јер му треба 18,000 коња, волова и мазака на ту сврху; а Бури још заузимају неке јаке позиције у Наталу. И тако ратовање наставља се, и како неки листови мисле, нема изгледа да ће се довршити током цијеле оне године.

ПРЕГЛЕД ЛИСТОВА.

Сијенкијевић о бурском рату. Централни биро међународног мира у Берну позвао је сва удружења међународног мира у разним државама, да осуде садашњи рат и да изразе жељу свих образованих народа, да се што прије рат прекине у корист независности Бури. Услед тога је аустријско друштво пријатеља мира држало у Бечу скупштину под пресједништвом познате баронесе Сутнер, које је донијело резолуцију, да се обрати племенитим срцима у Инглеској у корист Бури. Баронеса Сутнер разасла је сходне позиве свима знаменитим јевропским писцима и учењацима, да би потписали тај апел. Чувени полски романписец Сијенкијевић, који је такође био позван, одговорио је баронеси Сутнер следећим писмом: „У очи свога одласка из Варшаве, прихвати сам Ваше писмо, у којем желите, да потпишем Ваш проглас управљен на сва илемонита срца Велике Британије, да се побрину, да се прекине рат, који се води у јужној Африци. У том сам писму разабрао и то,

да је ауктор прогласа тајни савјетник В. Ферстер, који живи у Берлину, па да на њ треба управити одговор. Ви јављате, бароњце, да је ваш проглас послан веома ограниченом броју учесника и књижевника, па тај позив не може а да ми не ласка. Ја се клањам племенитим начелима, које гадите Ви и г. Ферстер, ја у велике цијеним Ваше великодушно настојање. Као прави син Пољске, те безгранично хумане земље, ја живо учествујем у свакој људској невољи, у сваком страдању. Но ипак ја не могу да потпишем ваш проглас. Ја то не могу да учиним ради тога, што све те хуманитарне замисли сва та племенита настојања, то одлучно осуђивање афричког рата, та саучешћа у несрећама тако удаљеним, мени се чине чудним, горком пропријом и невјеројатном недоследношћу, када упоређујем те несреће са другима ближњима и свима несрећама, које људи не виде, о којима не говоре и о којима неће ни да чују. Госпођо, ваш рад имао би бити посвећен овим несрећама; задатак нашег мирољубивог дјеловања могао би наћи много ближе поље рада. Па овдје као Пољак настојања да говори о неправди, што његов народ трпи: „Сви Пољаци и ја с њима својом душом учествују у несрећама Вура; нам је некрено жао ову племениту англо-саску крв, која се пролијева на другом крају свијета; ми дубоко учествујемо у несрећама њихових матера, удовита и сирочади; но ипак ја се усуђујем сравнити то страдање са невољом, која је нама ближа, па Вам ставити тијем поводом неколико питања. Г. Ферстер и Ви, госпођо, припадате њемачком народу. Што ће Вам одговорити ваша узвишена срца на ова питања: Зар судбина Вура не би била хиљаду пута тежа и пунија бола, кад би они били побјеђени војском народа, који се не сматра нижим у проsvјети од Инглеске, а ипак је створио Хакаитизам? (Хакаитизам од почетних слова Х. К. Т. имена Њемаца, који су завели систему истребљења Пољака у Њемачкој.) Зар не би грозна ријеч „ausgotten“ (истријебити) звучила у ушима побјеђених, зар не би брутална сила од њих захтјевала да забраве своју народност? Зар их не би лишили слободе? Зар не би у школама кажњивали њихову дјецу за коју наупитну ријеч материнског језика? Зар их не би силом нагонили да забраве тај језик, зар не би настојали како ће их лишити рођене им земље? Нека вам ваша свијест одговори, је ли могуће да се то све ради под инглеским господством? Би ли Инглези силити становништво, да плаћа порезе у фондове од стотине милијуна, који су одређени за то, да се од тог истог становништва откупи оцинска им земља с том намјером, да се с ње могу прогнати становници старосједиоци? (Њемачка влада установила је фонд, из ког откупљује земље пољске, па ту насељује Њемце.) Може ли се трпјети у просвјетљеној земљи таково бевачкоње? Може ли се учинити већа неправда, теже зло? Нијесте ли се ви, госпођо, и ви г. Ферстеру, икад сјетили ријечи Дантеа: *Nessun maggior dolore?...* Ваши погледи губе се по бескрајној пучини океана, ваше мисли лете на други крај свијета, а међутим сасвим близу вас леже Познањ, Шлеска и Пруска. Тајни савјетник Ферстер познаје те земље; он зна, да се је крв њихових становника потоцима пролијевала на бојним пољанима Француске; он зна, да

се све нови и нови закони, који поричу свако право и сваку слободу, предлажу услужном сабору и да се прихватају; он је слушао приповиједати, што се ради сваки дан по школама; он зна како се грубом, како жељезном руком угњетана сваки појав пољског живота; он зна све то и вјеројатно осуђује. Ево, ту није говор о чети исељеника, који су преко мора кренули у далеке крајеве, већ о цијелом народу, који има заслуга за човјечанство, који од памтвијека живи на својој пољској земљи, која је покривена пепелом и костима пољских покољења, што су се редом измјенивала. О, госпођо! Прије него се узмете за Африку, обазрите се на Јевропу. Ту вас чека оријански хуманитарни рад. Настојте око тога, да срце њемачкога народа оплемени садашњу њемачку владу; побрините се, да то срце не буде савалано криво схваћеним начелом државним. Инглеска је родила великога министра, који је сав свој живот посветио заштити права угњетене Ирланде — покажите ми другог подобног човјека у Јевропи. Пустите на миру инглеска срца; она ће сама ићи оним путем, на који их ви упућујете, па тражите ближе рада за себе. Брините се, да се повиси политички морал и радите на оплемењивању човјечје свијести. Нека се расплину црни облаци неправде и повријеђеног човјечијег права, нека дух човјечности освијези ваздух отрован димом Хакаитизма. Проповиједajte вашим ближњима ријечи љубави, мира и милосрђа, настојте око тога, да царство Христово завлада у вашем дому и у вашим срцима. У вас је племенито срце, имајте и добру јаку вољу.“

Х. Сијенкијевић.

ОДЗИВ НА УРЕЂЕЊЕ СВЕШТЕНИЧКИХ ПЛАТА.

Ријечка нахија, 12. Марта 1900 г. — Окружница Високопреосвештеног Митрополита Госп. Митрофана од 24 фебр. 1900 којом јавља свештенству и љубезноме народу богохрамне своје епархије, да је Његово Височанство наш узвишени Господар и Њаз на предлог Његовог Високопреосвештества госп. Митрополита Митрофана и Министра просвјете и црквених послова госп. Војводе Сама Поповића најмилиштиније благоизволио потврдити закон о уређењу свештеничких плата — без сумње ставиће печат вјечите благодарности и признања на чисти излив осјећаја душе и срца сваког вјерног Црногорца и оданог сина св. олтару Господњег.

Да се изврши овај епохални догађај, увиђена је потреба давно у прошлости, но чекало се је на боље прилике, које провиђењем Божијим и неуморним трудом нашег Господара гигантским кораком крећу културни точак среће и напретка нашег државног развића.

Остварити то прије било је немогуће, јер прошлост наша била је вјечита борба с непријатељима — који су служили се не само силом оружја но и свим другим средствима да униште ово мученичко гнијездо; зато потреба је добро проучити прошлост, јер добро знање своје прошлости водила је сретне будућности човјечије; зар је мало прилика било да се је по св. храмовима па

дужби Божијој мирис тамјана замијенио димом пушчаног праха ненадно, а св. олтар поливао крви — свог вјерног слуге; — ово нам најбоље може показати историја српске цркве и сваки Србин који се имало бави проучавањем своје прошлости, види и признаје да су вјера и црква били главни чувари не само српске народности и језика, него и српских државица. За неборними доказ тога може послужити чињеница: *Да је српски народ вазда баш тамо и тада бројно мален бивао, гдје се и када се показивала равнодушност у грудима њиховим према вјери и цркви.*

Ове несумљиве примјере најбоље нам може показати историја цркве, која је код нас пераздјелина од историје народне. Зар није крвави Божић 1702 год. растргао црну копрену, која је пријетила да вјечито у тамни и цинини обмота овај тада једини слободни остатак србиновог уточишта од пространог Душановог величиња?

Нема, ваљда, Србина, који би данас одрицао ову важну улогу, коју је толико вјекова вршила православна вјера и црква у српско народном животу, па та вјера и црква и данас су главни чувари српске народности и језика по свим оним српским земљама — којима још сунце слободе није сијнуло.

Окружница госп. Митрополита доноси једну веома значајну установу, а главна сврха те установе интерес је св. наше цркве, јер плодомима те установе свештенство је уздигнуто на његову висину — на којој досадашњим животом поред најбоље своје воље није могло бити, јер свештеничком аукторитету јако су шкодиле непрестане неприлике око намиривања његових прихода.

Свештеник мора бити дошљедан и тачан особито у вршењу религиозних обреда, како свима парохијанима тако и појединоме. За поједине обреде одређено је било, колико за чим има се платити свештенику; но како су наше материјалне околности прилично скучене, то многи парохијани није могао на вријеме платити, а свештенику је то био једини извор живота, те чеће је морао опоминати парохијанина, — а он нема да плати — и ето међу њима клица мржње; други пак парохијани не плаћа из немарности, трећи неће никако па и ако има, говорећи: „А што би он да нема то у мени;“ четврти пак мисли: „нека чека! Па ми га држимо!“ Свештенику, који слабо материјално стоји или ако је парох у другом племену, не остаје тада до само два пута — оба штетни његовом аукторитету; — прво, да се обрати мјесној власти, да му званичним путем намири приход или да ништа не тражи, но ако ништа не тражи, нема насупног хлеба, а мора га имати, то онда сам мора програти своје повјерење. Све је то врло штетно утицало на углед свештенички, па и сам свештеник скучен таквим стањем морао је поред највише љубави губити вољу на труд.

Да овако стање није могло и даље остати без све штетнијих посљедица, увидио је наш неуморни Архиепископ, па је са Министром просвјете и црквених послова пронашао начин, којим је досадашњем ста-

њу учињен крај. Тај начин, као и сваки други умјесни, нашао је потпуног очинског одзива у срцу нашег узвишеног Господара — који је благоизволио најмилиштиније одобрити га у корист св. наше цркве, свештеника и народа.

Моја намјера није овдје цитирати плодове користи те многозначајне установе, па чини ми се не није ми ни перо оштро, да бих то све у стању био читаоцу предочити, па није ни потреба за тим, пошто ће сваки здрави ум, сам, без великог напрезања схватити благотворне плодове те установе, а наше свештенство — вазда свјесно свог светог позива — дјелима ће показати и посвједочити благотворни утицај ове установе — која у једнакој мјери одговара како моралним тако и материјалним интересима црквеним, државним и народним.

Поводом те многоважне установе свештеног Ријечке нахије одредило је дан 8. марта да у својој средини свечаво прослави и сви скупа принесе топле молитве Свевишњему за Господара, Његов Узвишени Дом, свог Архиепископа и друге помагаче на сврху остварања те установе. За тај свечани скуп одређено је мјесто на историјском граду Ободу. У очи тог дана дошло је неколико свештеника, којима је издаћа била, да у договору с мјесним свештенством утврде програм свечаности. Сјутри дан до 8 сати окупило се свештенство из све нахије. Тачно у 8^{3/4} свештенство се из вароши упутило к граду Ободу у храм Св. Оца Николаја, где је одслужена пређеосвећена служба, а одма послје св. службе отпочело је благодарење, уз умилно црквено пјевање припосели сви скупа топле молитве за Господара и Његов Дом. На благодарењу су биле заступљене све мјесне грађанске и војничке власти, учители са ученицима и повећи број побожних Цеклићана.

Иза благодарења мјесни свештеник М. Јовићевић позвао је својој кући укупно свештенство и све власти, где их је урођеном српском гостопримношћу почастио. Послије тога сашло се у варош где је свештенство примило све власти и друге отмијеније личности у једној сали нарочито за то прирешеној у „кафани Чакићевој.“ Ту су почашћени разним пићем, уз много одушевљених здравица. Са његов мјеста брањавним путем благодарило се Господару, па госп. Митрополиту, г. В. Симу Поповићу, а уз то јавило се и госп. Митрополиту Хади Саву Косановићу у Улцину, као човјеку којему на срцу лежи свака срећа и напредак Црне Горе.

Укупно свештенство Ријечке нахије дивно бјеше виђети, с малим изузетком све људи млади, добре спреме, ведрога чела, одушевљени за свој свети позив, једном ријечју, потпуно на свом мјесту.

Мираш Вукић,
свештеник и учитељ.

(Значај „свештеничких плата“ у Црној Гори) Напредак народа довијек се оцјењује по унутарњем његовом животном строју, који га препораће и у бољи живот доводи. Ни Црна Гора не изостаје таквим напредцима, него је видимо, гдје сваки даном уређује поједине класе у свом народу; па као иједна од тих класа што се уредила, то је и свештеничка са данас пруженим јој законом о „платама.“ Тај закон дубоко је зарезао у души свеште-

ЛИСТАК.

ВЕЛИЗАР.

по Мармонтелу
СПЈЕВАО Ж. Драговић.

I.

И потоњу лучу сунца,
Тога гордог цара дана,
Већ попише бујни вали
Недогледног океана.

А Ереб се лако спушта,
То божанство ноћи црне,
Уморену земљу плаштом
Да пријем заогрне. —

Колибичи једној путник
Полагани крок помиче, —
Ох, уморан он је тешко,
Једва јадан он се миче.

А и путник овај није
Као путник други што је:
По путањи тешкој више
Не воде га очи своје;

Он љевницом вођу држи
За крај један од конопа,
А десницом штампом пина,
Те му може стати стопа. —

Високо је главу дига,
У тој глави очи није,
Но у мјесто очи у њој
Тек се црне рупе двије. —

А и газда од колибе
С рада бјеше кући етига
И мотику своју тешку
Са рамена бјеше дига. —

Вођа њему Бога назва,
За тијем га молит' стаде,
Да слијепцу овом старом
Уточиште ноћно даде. —

Племенити изглед старца,
Држање му гордо стаса —?
Привукло је на се пажњу
Сељакову истог часа;

Па приступи њему ближе
И упита њега благо:
— Можеш ли ми казат' ко си —
Знати би ми било драго? —

На то њему старац рече:
— А што кеш ти да знаш ко сам? —
Ја сам војник некад био,
А данас већ видим што сам. —

— Ти си војник, велиш, био? —
О, да среће твоје худе! —
Па зар то је сва ти плата
За војничке твоје труде? —

— За владара, старац рече,
Што заслуге људеке суди
И у руке које стоји
Добро и зао других људи.

Нит' несреће више има,
Нит' винега јада бива,
Но платити кад не може
Крв, која се за њ пролива. —

У сељаку срце дириу
Говор старца слијепога,
Те склонисте њему даде
Под кров стана убогога.

II.

Стара кутња стопаница,
Да дочека мужа боље
Ива теплог дневног труда,
Бринише се од све воље.

Да вечеру скромну спреми
Од замукe богодане,
Кад угледа преко прага
Ове госте нечекане. —

— Доведох ти, муж јој рече,
Ево овог госта мила,
Па буди му јадном боља,
Но што му је судба била;

А ти, старче, нек ти није
Ништа тешко од твог стања,
Што га тако ти подносиш
И без жалбе и роптања

Донео те случај пуки,
Или можда судба сама,
К породници, што је вична
Већ одавно несрећама;

Па почини и причај ми,
Док вечера буде дана,
На која си борио се
До сад поља од мегдана. —

— У питомиј Италији
На Готе сам ратовао;
У Азији с Персијцима
Више сам се пута клао;

А био сам и у рату
Афричком на Вандале,
Осим тога бивао сам
Још у многе битке мале. —

Кад помену за Вандале,
Сељак с мјеста скочи свога,
Ал' од госта дубок уздах
Скрит' никако није мога;

А промјену на свом лицу
Не стара се ни да скрије, —
Слијеп старац ту промјену
Олазити мога није.

Збунио се мало бјеше,
Па на руку главу сави,
Ал' се опет прибра брао
И почети збор настави:

— Ратови су то највећи
Данашњега грчког цара,
Па без сумње ти познајеш
И војводу Велизара;

У биткама што помену
Он је главни вођа био
И славу је неуведу
Византији задобио. —

Познајем га... Како не бих
Велизара ја познава?...
Ни дан, ни ноћ ја се никад
С њим нијесам ни растава!..

— Племенитост и врлине
До неба му чак достижу,
А дјела га славна много
Над обичним људма дижу.

Тог поштења наћи нећеш,
Да свјет прођеш на све стране, —
Нека вишњи благослови
И умножи њему дане!

Па кажи ми сад како је,
Је л' у сили и у власти,
Да л' при двору он ужива
Достојне му сад почасти?

Двадест и пет љета има,
Да закопах себе жива,
Нит' што чујам о свијету
Нити знадем што се абива. —

— О, како би сад Велизар
Твојим збором дирнут био,
И како би, да те чује,
Захвалит' ти он умно!

ника као и народа нашега, који је такове свагда уважавао и цијенио, као прве борбе за вјеру и отачаство. Али не, никада и никоме, неслије се дозволити, да похули и рече, да је свештенство црногорско било толико клоуно, па услед тога, да се данас овај *Закон* издаје. Не, јер смо ми и у том примитивном црквеном држању опет свијетлили; тријели смо, опрашћали смо, па смо бранили и гинули за вјеру и слободу; па је праведно што се данас у драгој ни отачбини пружа таква благодатна установа, висока милост и признање од њеног највећег сина и Господара, браниоца и штитиоца цркве и народа.

Реформ та, да се свештенство отресе тог давниг и прастарог обичаја, да се од *бича* и о *случајева живи*, више је био „*кам шпошница*“ мрзави, жалбе и вјечите жалбе, него што је цркви користио па зато је и поред толике материјалне помоћи велика и морална тековина. — Те у народу по-ниче ништа мање него нови црквени жи-вот, у коме паства неће бити пастиру на „*изјадење*“, него ће „*добри пастир и душу своју полазати за овцу*.“ С тога ће данас нашем свештенству бити главна за-даћа: на самообразовање, свестрано и оба-зриво учење својих, бити свакому ближњи; или, једном ријечју бити ће душа и при-мјер у сваком добром погледу, извор морала, наплетка и срће.

За овакви постигнути успјех и теко-вину, наше ће свештенство носити до гроба „*највећу благодарност*“ своје витешконе и увијек љубљеноме Господару *Његовом Ви сочанству Књазу Николи I*, који поред великог државног угледа у истој прише и углед цркве, те и тијем показује особиту побожност и благовољење свештеника.

А трудбеницима пак на овом пољу, што рада удружише: Његовом Високопре-свештенству Господину Митрополиту Ми-трофану и г. војводи Симу Поповићу, ми-нистру просвјете и црквених послова, као иницијаторима таквог високог и важног дјела од свију нас имају највеће признање и благодарност!

Улиць, 9 марта 1900.

Поп Јован Вујовић.

— С Даниловаграда пишу нам, да су се 12 о мј. ту сакупили 16 свештеника са г. протом Милутином Бошковићем на челу и пошлани у манастир Жребаник, гдје су одслужили вечерњу, а сјутри дан послје јутрење и литургије држали благо-дарене поводом новог закона о свеште-ничким платама. За тијем је у манастиру била свештеничка трпеза, одакле је све-штенство послало писмену благодарност Њ. В. Господару преко свог Архиепископа г. Митрополита Митрофана.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(О покојном Јакову Кјудину) пише нам један наш пријатељ из Далмације: Вриједни писац преставио се у не-дјељу на 11/27 о. м. у Спљету, а то у дугој старости, вршећи осамдесету. Заслужан је за Српство а особито за народну pjesму и повјест. Српске народне pjesме саку-пљене и издане по неумрлом Вуку Стефановићу Караџићу, задивиле својим љепо-

тама читави изображени свијет. Многи књижевници на гласу преведоше ово непро-дјениво благо српске књижевности у све јевропске језике. Између најбољих дужно-ст нам је убројити и нашега вриједнога и неуморног др. Јакова Кјудину, који је прилагођеним његовим pjesничким даром мајсторски извео пријевод српских pjesма у језику народа туђинскога, који се данас слави *међу првим културним*. — Др. се Јаков Кјудина родио а Св. Филипу, уба-ви варошине близу Задра, г. 1826, у кући благородне господе кнежева Борели. Ње-гова је обитељ поријеклом из Травника, у Босни, гдје су му прадедови били племене-нита господи. Послје него су Турци, год. 1468. освојили Босну, обитељ се Кјудина пресели с осамто кметова у Далмацију, под окриљем Млетачкога лава, који при-позна обитељи Кјудини многобројне за-слуге и племство. Др. је Кјудина изучио науку у Далмацији и у Италији, гдје је постао доктором мудрословља. Након свр-шених наука, задоби професорску столицу језика и књижевности талијанске и сла-вјанске код ц. к. трговачко-научичке ака-демије у Трсту. Ту остане до августа 1848. Кроз то вријеме био је и уредником и сурадником разних славјанских и тали-јанских новина. По том, као јавни биљез-ник, настани се у Спљету. Од то је доба неуморно радио на књижевном пољу. Оче-лодано је више од сто мањих и виших дјела, између којих повјест југославенске књижевности.

Због великих заслуга, српска краљев-ска академија у Биограду и многе друге талијанске, руске, француске и инглееске Академије, имоновале су га дописујућим чланом. Између толиких одликовања, ис-тиче се особито: златна колајна *Рво 'Meris*, златна колајна првога реда *Данилове Академије* у Напуљу; коменда српскога реда *Св. Саве*; коменда црногорскога реда *Данила I*; крж српскога реда *Такова*; итд. итд. и *драгоцијени прстен, дар рускога Цара*.

Др. Кјудина енергично је радио до-конца живота, и био је у дописивању с најугледнијим личностима Србије, Црне Горе, Италије и Француске, те непрестаним својим маром и радом допринио је доста за талијанску и српску узајамност. Био је понос и дика наше славне Далма-ције, а он се вада лично с јуначком Цр-ном Гором и свакоме је препоручивао да походи ово соколово гнијездо, те да се поклати на Ловћену неумрлом pjesнику...

За сада не можемо, да изнесемо о њему мијења одличних мужава, као Toma-seo-a, de Gubernatiz-a, Barbieri-a, Carducci-a, de Amicis-a, Cavallotti-a, итд., те лијеп број листова Краља талијанског, Цара рускога, Књаза црногорскога, ал то ће свакако учинити на своје вријеме његови ближњи. — Свакако ће остати до далеких поко-лења жарко дјело врлога старине „*Storia del Montenegro (Црна Гора) da' tempi anti-chi fino a' nostri*.“ Ту је свијету казао што је српска Шпарт, јуначка нам Црна Гора!.. Вјерна му памет!

(Нове књиге.) Примили смо сљедеће нове књиге:

Годишњица Николе Чупића. Изда-је његова задужбина. Књига XIX. Биоград, државна штампарија, 1899. Цијена 2 ди-нара.

У овој су књизи сљедећи радови: 1. Развитак породице и њене фазе од дра М. Смиљанића; 2. „Шумадинка“ — кул-турно-историјска слика од А. Гавриловића; 3. Леџан-гранд, географско-историјска сту-дија, написао Синиша; 4. Прилогак про-учавању српске народне поезије од А. Гавриловића; 5. Из Србијанке Симе Милу-тиновића Сарајлије. Оснивање уништа са коментаром Драгутина С. Милутиновића; 6. Ка биографији П. П. Његоша од А. Гавриловића; 7. Букуља и Венчац, гео-графско-историјска скица (с картицом и 5 слика) од Јов.; 8. Путне и друге биљеш-чице од М. Ђ. Милићеве; 9. Врхлаб-бјеласница и жупа Врховина. Један при-логак ка познавању историјске географије средњег вијека од Авр. Н. Поповића.

У чланку „Ка биографији П. П. Ње-гоша“ наодимо једну знатну новину за биографију pjesникових списа, а то је, да је Владика Раде преводио Илијаду, који превод г. Гавриловић ту саопштава са сљедећим ријечима: „По самом рукопису, који сам имао у рукама и који је сличан писмима Његошевим из ранијих година, као и по неким изразима, који показују pjesника још у вријеме учења — рекао бих да је тај Његошев превод из ранијих година. Превод је с руског, као што свиједоче њека имена Геттор и др. То би такође упући-вало на вријеме послје Његошева путовања у Русију — свакако око четрдесете године овога вијека. Његошев је превод у десе-терцу народних pjesама, али је тај десе-терцу у њега толико појачан, да остварва ушисак, како се само њима и може Илијада претјевати Србину. Он је куд и камо над сличним покушајима са десе-терцем друге, новије pjesника, те намеће мисао, да је од свих pjesника српских Његош био нај-повољнији за претјевање: тога класичкога дјела. Колико је од тога посла Његош урадио, не могу рећи: у сачуваном је ру-

копису само прва pjesма до момента кад се растужену Ахилу јавља мајка, почи-њући га тјешити. Рукопис је — под број 282 — својина Народне Библиотеке у Биограду, а добијен је уз друге хартије Милоша Поповића, уредника Српских Но-вина и Подунавке. Поповић је на њему такође означено да је од владике Његоша. Што га Поповић није штампао? Судећи по томе, што је и овај рукопис међу онима које Поповић није штампао само зато, што их је добио пред сами престанак својих новина, можемо мислити да је у томе узрок и нештапању овога препјева Ње-гошева. Рукопис је на формату цијелог табака — двије стране у табаку — и има таквих непних тринајест страна. Табаци су били мало прилијепљени и прошивени бијелим концем.

У овоме Владичином преводу има седам стотина и двадесет и три десетерца, а то је преко половине прве pjesме или књиге Илијадине — знатан рад, који обо-гађава pjesничка дјела Владике Рада; и за то хвала г. А. Гавриловићу, који га је објелоданио.

Занимљиве Приче и Биљешке из живота знаменитих Срба. Скупио их др. Илија Огњеновић. Загреб, Српска Штам-парија, 1900. Цијена?

Ову је књигу писац намијенио својој дјечи са овим ријечима: „Драга дјечо! Имена, која се спомињу у овој књижници, потражите и у другим већим књигама, из којих ћете моћи дознати, шта су ови знаменити људи урадили за народ српски и због чега их ми данас спомињемо, — па се потрудите, да и ви временом будете од користи својем народу, као што су они били.“

С овим ријечима сваки отац може пружити својој дјечи ову књигу, која ће их и занимати и у исто вријеме потицати да се изближе упознаду са заслужним Србима, на корист развијања народне сви-јести и угледања на добре примјере. За то се ова књига сама препоручује као добра васпитна књига у националном духу.

Осмо Коло Књига Књижевне За-друге донијело нам је: *Домаћа писма* Доситија Обрадовића, за штампу приредио Милути К. Драгутиновић. Цијена 2 ди-нара. *Лирске pjesме* Симе Милутиновића Сарајлије, с предговором А. Гавриловића. Цијена 2 динара. *Приповијетке Лазе К. Лазаревића*, свеска II, за штампу приредио Љубомир Јовановић. Цијена 3 динара. *Слике из сеоског живота*, написао Јанко М. Веселиновић, свеска II. Цијена 2 ди-нара. *Његова слава*, приповијетка Стевана Сремца. Цијена 2 динара. *Исландски ри-бар*, роман Пјера Лотија, с француског речеца Тилија и Довијанићева. Цијена 2 дин. *Војске и Војке*, написао Благоје То-доровић. Цијена четири динара.

И ово коло свиједочи да Српска Књи-жевна Задруга напредује и морално и материјално. Поред лијепе забаве од наших најбољих приповиједача и добре поуке у народној економији, управа ове наше уста-нове пружила је својим члановима и двије златне књижице васпитнога значаја у националном духу, које управо значају ово коло, а то су *Домаћа писма* Досити-јева и *Лирске pjesме* Сарајлије. Далеки погледи по природном нагону разбуђене националне свијести првих наших умних врудбеника новог доба, као животворни зраци, оживљају помућене и извјештачене разним утицајима данашње погледе већи-не њихових потомака на књижевном пољу, с којег теже, угледајући се на народе, који су већ обезбједили опстанак своје инди-видуалности, да уклоне националну мисао, заборављују, да је тијем срећним народи-ма народна мисао у цјелокупној књижев-ности њиховој највише помогла, те данас својим животом срећни живе и даље на-предују. Противу те *mode* најуспјешније се може опрјети Српска Књижевна Задруга, дајући првенство књигама прожетим на-ционалном мисли, и онима, које су кадре националну мисао у нама подржавати и снажити.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(Рани патлиџан, (помидор) Ми ћемо овде у кратко да опишемо, како наши ба-штовани, Новосађани, сију и подрађују расад раног патлиџана. Обично праве лије и сију га почетком нашег фебруара. За те лије и трапове потребно је само коњско љубре и то живо, па се сложи — већ колико је трап дугачак и широк — добро се исполнива и угаси, да љубре добије што бољу топлину. Ђубрета мора бити тако насложено 40—50 сантиметара, онда се склопи сандук над љубрењаком. Има их мањих, има већих, али најбољи су и нај-згоднији за баштована у дужину 3 метра и 99 са., у ширину пак нешто јаче од метра. У таким сандук стају обично прозо-зори метар широки и метар и по дугачки. Кад се даске склопе успе се у сандук на онако угашено љубре добре шумске земље или лединске, и та се земља ситно угру-ши и на респето просије, да буде ситнија и да се боље распресе. Тако ситне земље успе се у сандук на угашено љубре на 10

сантиметара, послје тога се поравни а на такој земљи посије се патлиџан и опет са ситном земљом шумском или лединском посе се танко па 2—3 сантиметра, за тим се поклопи са прозорима и упушка се да нигдје нема промаје док не никне, а још особито ако је хладно вријеме као што може да буде почетком фебруара.

Тако стоји за 8 дана, па кад је љубре добро и топло он никне. Кад сав изиђе из земље, онда се мора добро пазити и умјерено му давати ваздуха. Ово зависи од тоглог и хладног времена, кад је ври-јеме топлије проворе више подићи, а кад је хладније пустити ниже, јер што је у већем затвору тиме расада буде слабија и мекша, а што има више промаје, тиме ра-сада буде јача и чвршћа, а то је много боље, јер кад се изнесе на поље и расади може и хладније вријеме поднијети. Само мрза чим најмање буде одмах му шкоди и озебе. Зато се и не расађује и не изно-си из трапова до год мразеви падају. До-годи се па заклена рђаво вријеме па се патлиџану не смије дати задоста ваздуха па расада извоћка, а не смије је износити на поље и расађивати због рђавог и хладног времена, онда бива читава кубура. Али за ове двије-три године, наши баштовани Но-восођани нашла су лијека и томе. Ми ћемо овде у кратко да изнесемо, то њихово уса-вршавање, јер врло је добро и корисно по баштована. Кад му никне расада и мало одрасти, прво је подасипа онако у трапу са ситним угорелим љубретом и то тако ради трипут, чеги, док не одрасте, а то чине зато, јер онај струк онако млад, одмах одгоре пушта ситне жилице у оно љубре, и већма се бокори, па кад се стане раса-ђивати на сваком струку има као мали бокор ситног угореног љубрета и тако га износи напоље и расађива. Ово је врло добро и практично, јер се куд и камо при-је и боље прими, прије занови и боље расте. Тако су наши Новосађани радили прије. Сада у најновије вријеме још прешти-је раде. Сада чим је никао и одраста то-лико да га може једаред подасути са ситним љубретом, он одмах намјести нов трап, исто тако намјести љубрета, као што смо напријед казали, исто толико и земље успе у сандук т. ј. на 10 сант. па онда изближе мале вретнице у размаку од 7—8 сант. и онда прочулава ону већ мало одра-слију расаду, па је претом и малим прљком у том новонаправљеном трапу расуђује на далеко једно од другог 5—6 сант. Кад је расади полије на решетку и поклопи са прозорима и исто је тако чува и пази као што смо једном већ споменули.

Ту је много поможено, расчупао је ону расаду, остала је реба. А што је ра-сада реба тиме бива чвршћа и кружнија, а што је кружнија боље прти, прије цаје-ва, прије се плод замеће, прије зрене и доспијева и баштовану више користи до-наша. А шта је тек са оним расађеним у трапу, онај је још рећи и у оном је ра-сађивању нешто и застао, оног у случају рђавог времена може много дуже држати. Бива да почне и заперке тјерати па се у трапу окуцају, па и пупошке истјега. Само ништо се не смије пустити да у трапу цијета, јер онда је сасвим пропао кад се на поље изнесе, и од првог рода нема ни разговора. Зато се на то врло добро мора пазити, и ништо се не смије пуштити да у трапу цијета. Како се расађива и његује послје на пољу, ми ћемо у своје вријеме у овом листу све до краја у кратко описати.

„Баштован.“

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 17 марта

(Из главног одбора за поди-зање дома умоболнијех.)

(Наставак приложника из *Морачко-Ровачког округа*.)

Преко *окужног одбора* и његових *помоћника* приложили су из *вароши Ко-лашина*:

	фор. н.
Г. г. Шпиро Вуисић, калетан	10 —
Митар Пекић, члан окр. суда	5 —
Иван Ристов, официр	1 —
Филип Кривчевић, барјактар	5 —
Петар Шкерковић, упр. пошт. и тел.	3 —
Јован Ивановић, секр. окр. суда	3 —
Живко Никчевић, секр. окр. суда	3 —
Александар Чукић, учитељ	2 —
Браћа Вујачићи	5 —
Јусуф Хадровић	2 —
Васо Гавриловић	3 —
Арсо Бошковић	3 —
Јевко Бошковић	3 —
Марко Бошковић	3 —
Павић Ђешњак	2 —
Милија Бошков	50 —
Радиоје Гојковић	3 —
Мираш Ђукић	50 —
Вукосав Петров	50 —
Јеврем Драговић	1 —
Асан Раковић	1 —
Милосав Петров	1 —
Радоје Илић	3 —
Љубо Коловић	1 —

Ђорђе Станћ	3 —
Јово Вукоичић	1 —
Филип Димитријевић	2 —
Ђоко Татић	1 —
Марко Дрекаловић	1 —
Маријан Вуисић	1 —
Богдан Вуисић	55
Јаво Дрекаловић	1 —
Јевто Савићев	1 50
Димитрије Лешперовић	50
Перо Тошић	2 —
Марко Ораовичанин	30
Јован Трипов	50
Миле Лазовић	1 —
Јусуф Капић	1 —
Андро Весковић	1 —
Раде Бошковић	4 —
Косто Гарчевић	3 —
Марко Ајдуковић	2 —
Стево Милић	4 —
Дико Чујовић	2 —
Миле Нешев	2 —
Радоје Марковић	3 —
Лука Јуришевић	2 —
Перован З. Радоњић	1 —
Бего Л. Ракочевић	1 —
Милосав Дуловић	5 —
Миливоје Јованин	50
Лазар И. Пековић	5 —
Арео Меденица	1 —
Грујо Видов	50
Миле Шкеланиновић	50
Стануша М. Ђелића	50
Јово Богдановић	1 —
Андро Булатовић	2 —
Томо Мишуров	50
Алекса Булатовић	1 —
Раде Вуисић	1 —
Стана кап. Шири Вуисића	2 —
Тодор кап. Шири Вуисића	1 —
Малин Кулић	50
Стоја Лазарева	1 —
Филип Грубач	50
Једена Радовијева	1 —
Ника Бошковић	50
Милуша Васова	2 —
Марија Милосављева	50
Љубица Р. Вуисића	1 —
Симона Ђокова	1 —
Марија Р. Бошковића	1 —
Станка М. Дуловића	1 —
Дуња В. Ракочевића	1 —
Милена Миливојева	50
Јелка Арсова	50
Јанчи Грујова	50
Неђељко Мулевић	50
Лука Богдановић	50
Ристо Џодић, пјешак	1 —
Симо Снакић	50
Јако Весковић	50
Микоња Булатовић	50
Симо Нишавић	50
Милош Дрекаловић	1 —
Јово Весковић	50
Перко Јанкевић	30
Васо Н. Милић	1 —
Фема Филипова	1 —
Миле Језремова	1 —
Живана Р. Меденица	2 —
Велика Митра Пекића	3 —
Видосава Јована Меденица	2 —
Вишња Дрекаловића	1 —
Љубомир Басагић	1 —
Радош Радунов	1 бртва
Шемо Лакићев	50
Божо Лакићев	10 ока жита
Грујо Радоваљев	10 ока жита
Јован Стеванов	1 бртва
Петар Радојев	10 ока жита
Новак Веков	2 —
Тале Бојанић	1 —

Свега : фтор. 163-15; ока ж. 30; бртва 2;
 Од прије : „ 17016-41; ока ж. 123-2; бртва 18;
 Укупно : „ 17179-56; „ „ 12429; „ 50;
 (Наставиће се.)

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

КАНЕА, 12 марта. — По декрету Књаза Ђорђа изложба у Канеи отвориће се 1 маја.

АТИНА, 12 марта. — Услед сукоба у камари престојни двојој између министра просвете и посланика Критца. Говори се да ће министар дати оставку.

АТИНА, 13 марта. — У камари је примљен пројект закона, који Престолонаследнику даје врховну заповијед војске, послје живе расправе.

БЕЧ, 14 марта. — „Фремден-блат“ доноси из Брисла, да је Краљ белгијски одлучио, да грофиња Стефанија Лоњај нема носити ни наслов краљевско височанство ни белгијске Књагиње.

БЕРЛИН, 14 марта. — „Нордајче“ опровргава глас да ће бити замијењен њемачки посланик у Петсграду.

ПАРИЗ, 14 марта. — При расправи интерпелације о нередима на Марчаники камара је усвојила дневни ред, који изјављује повјерене влади, са 285 против 239 гласова.

ПАРИЗ, 15 марта. — Мишистарски савјет закључио је да се аванично отвори изложба 14 априла.

Англо-бурски рат.

ВАРЕНТОН, 11 марта. — Бури су напустили Клипдам и Виндсортон и потиснули мостове на ријеци Валу, која се сада не може прећи него пливањем.

БЛОМФОНТЕН, 11 марта. — Френч је стигао са коњицом и прешадијом на коњима у Табанху између Бломфонтена и Ладибранда.

ЛОНДОН, 11 марта. — Из Белаваја „Тајмс“ доноси, да се пуковник Пламер повукао на сјевер од Лобатси, гдје се налази сада код Крокодилсолоа. Из Сперингфонтена иста лист доноси да треба имати *отрезивити према садашњем подлагању Бура у оранџевој држави. Постоје докази њихове неискрености.* Депеша из Капетовна доноси да је Френч заметнуо битку са непријатељем на истоку Бломфонтена.

ЛОНДОН, 12 марта. — „Рајтер“ доноси из Спрингфонтена, да командант Оливијер, којег је генерал Брабант потукао код Оливалпотра, (?) бјежи са 300 људи и 70 кола ка Сандриверу. Већина његове војске прије га је напустила. Оливер се налази у критичном положају.

ЛОНДОН, 13 марта. — Робертс телеграфира из Бломфонтена: Два пуковника, један капетан и један поручик изанили су на шетњу на коњима девет миља од стана на Модервету, кад су били из сасједо напанути Бурима. Поручик је погинуо а остали су тешко рањени Бури их лијече. „Рајтер“ доноси из Баркли, да је 400 Бура опет заузело Гриквантон. Једно одјелење из Кимберлија пошло је да отоло нићера Буре, који су ту сво мирне Инглеске грађане у тамницу затворили. Генерал Климент је у четвртак стигао у Филиполи, гдје му Бури предају оружје и полагају заклетву вјерности. Из Варентона јављају да су Бури у сриједу покушали да напану Инглезе и да су били одбијени.

МАЗЕРУ, 15 марта. — Врло мала сила инглеска улегла је у Ладибранд, пошто је одбила бурску предстражу. Знатне силе бурске за тим напали су на Инглезе, али су се повукле у реду. Инглески губитци били би 3 рањена а бурски 9.

ЛОНДОН, 15 марта. — „Тајмс“ доноси из Бломфонтена, услед извиднице инглеске ка Браифорту, Бури су били потиснути из њихових позиција. Инглески губитци незнатни. Радници на рудима Јоханесбургра раде на шанчевима.

ЛОНДОН, 16 марта. — Климент је заузео Фуресмит и Јагерсфотон. Из Мозера денеша гласи: *Послје повлачења инглеске војске под Пиллером велике силе бурске опет заузеле Ладибранд и јаке позиције код Плагатберга и Модертортан.* Држи се да је пут непријатељу у Кроингтат прекинут. Престојни битка.

ЛОНДОН, 16 марта. — „Рајтер“ доноси из Кроингтата, да Оливер иде с војском на Гроблер. Војска инглеска повукла се на Табанху.

ПРЕТОРИЈА, 16 марта. — *Генерал Жубер умро је овдје од болести.* Град је у жалости.

ЛОНДОН, 17 марта. — Јучер је цео дан била битка код Варентона, гдје је била велика сила бурска. Робертс јавља из Бломфонтена, да је Климент заузео Форесмит и да се Бури мало по мало предају.

ЛОРЕНЦОМАРКЕЗ, 17 марта. — Из Преторије долази вијест, да је колона од 6000 Бура стигла здра-

во... (Не разумије се гдје; на сваки начин, пошто нема гласа из инглеског извора о Бурској војсци, која је заузела Ладибранд, то има бити да је ова војска избјегла и непријатеља. У.)

ЉУБОРК, 17 марта. — „Ворлд“ доноси из Преторије, да је Кригер изразио наду његовом дописнику, да ће Трансвал побједити.



ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

У превеликој тузи и жалости нашој јављамо свим сродницима и пријатељима, да се 6. ов. мј. несретним случајем преселио у вјечност наш нигда непрежаљени јединац — син, односно брат —

ЂОРЂИЈЕ

у 15 години свога живота.

Сматрамо за дужност, да и овим путем изјавимо нашу најтоплију благодарност свима оним, који нас било лично, писмено или телеграфично посјетили и велику тугу ублажише.

На првом мјесту нека је вјечита благодарност поштованом грађанству подгоричком без разлике вјере, на челу им госп. Сердару Јагошу Радовићу и госп. Бригадиру Јову Мартиновићу с осталим чиновницима војеним и грађанским, који онако у врло великом броју дођоше и нашег много покојника свесрдно ожалеше и до вјечне куће отпратише.

Нека је велика хвала коју г. г. официра стојеће војске и артиљерије, начелу им г. Командиру Јанку Вукотићу и г. Ком. Митру Мартиновићу, који својом посјетом увеличаше спровод покојников и нама у великом тугу ублажише.

Хвала пречасном свештенству подгоричком, као и г. Јовану Радуловићу, пароху пољском.

Не можемо пропустити а да не изјавимо нашу велику благодарност г. Бригадиру Војводи Васу Ивановићу с подручним г. г. командирима, подкомандирима и официрима, који с дотичним племенима у великом броју дођоше и најверодније покојника ожалеше. Такође нека је хвала г. Ком. Радовану Марковићу, подкомандиру и официрима, јер и они у великом броју са својом браћом Пинтерима дођоше да ожале и отпрате много им покојника до вјечне куће. Хвала нашој браћи Загарчанима, особито г. Капетану Петру Радовићу; хвала Брђанима, особито пречасном г. попу Јовану и Лазару Чобелићу, који се онако дирљивим говором опростише с драгим покојником. Хвала Пољанима и г. подкомандиру Ђоку Маркушу, тако исто хвала Зећанима и њиховим официрима.

Али нека је особито хвала овдашњем пјевачком друштву „Вранко“, које својим присуством и лијеписм пјевањем увелича ову тужну свечаност. Хвала и г. г. овдашњим учитељима, који са својим ученицима при погребу учествоваше.

Подгорци, 13 Марта 1900.

Ожалошкени:

Велиша Беговић отац; Милица мајка;
 Станка сестра са осталом родбином.

Број 19
 316 (1—1)

ОБЈАВА.

Овијем се износи на јавну продају до 1. априла ове године једнокатна кућа Песка Крстова, оvd. стан., — за мир његових дугова, — која постоји у линији улице „Ваје Пилганика“ до пазара у овој вароши; пета садржи једну собу и кухињу са припадајућом баншом.

Ко би желио купити поменути кућу, нека се пријави горе-реченог дана подписатој управи, којег ће се дана понудиоцу највише цијене уступити.

Цетиње, 2. марта 1900 г.

Број 539.

Управа општине вароши Цетиња.

Број 18
 76 (3—4)



ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Не могући одолети ојежајима пријатељске љубави, којом ме, како у снагој, тако и овој — за мене — веома тешкој прилици, приликом смрти мог драгог и никад непрежаљеног унука

БОГДАНА

својим пријатељским савјетима и учешћем тјешнице, овим сматрам за своју пријатну дужност изјавити им своју топлу благодарност. На првом мјесту, нека је вјечита хвала оној високој и уваженој господи цетинској, која приликом ове тужне ми вијести, похита, да својим пријатељским учашћем и савјетима ублаже тугу и олакшају бол мог рањеног срца. За тим незаборавна хвала такојим пријатељима, како с Цетиња тако и из унутрашњости, који телеграфичним или писменим учешћем притекоше у помоћ мојој ожаломљеној фамилији, а на име: гђи Ђели Вуковића; бригадиру г. Јову Мартиновићу; директору гимназије г. Ј. Ђепави с госпођом; главном шк. Надзорнику, г. Ђ. Поповићу; г. прогу Симићу; командиру, г. П. Вуисићу; г. Саву Радуловићу; г. Перу Пинеру; г. Р. Тамнићу; г. учитељима подгоричким; г. учитељима; Радоју Поповићу, Саву Весковићу, Алексу Чукићу, Ареу Милићу; чиновницима поште и телеграфа г. Петру Шкеровићу, Илији Бошковићу, Сану и Марку Кусовићима, Миладину Вуисићу; г. Живку Никчевићу, г. Марку Хајдуковићу; подпоручницима артиљерије г. г. Дедовићу и Ђбану и г. официру Оровићу. Тако исто хвала Царско-Отоманском војеном љекару у Беранам Хусеин-Ефендији, који се није жалио по највишем времену доћи, да би болеснику указао љекарску помоћ. Осим тога хвала браћи и пријатељима васојенићеске пахије, који, како за вријеме болести, тако и приликом сахране, својим браќким и пријатељским многобројним учешћем и утјехам тјешнице нас, како би лакше претрпијели бол и тугу за нашим дивним, увелим цвијетом — пош. Богданом

Бојовића, 10. марта 1900.

У име ожаломљене фамилије:
 Дјед: прото А. Бојовић.

Број 20
 271 (1—1)



Послје 23 дана тешког боловања 3. о. м. предаде Богу душу моја непрежаљена супруга

СТАНИЦА

у раном добу своје младости, у 28. години живота.

И ако дубоко ожаломљен смрћу драге ми покојнице, опет не могу пропустити, а да се искрено не захвалим г. г. докторима Перзићу и Марићу, који су све силе уложили били, да покојницу отргну из устију немитне смрти; па онда г. др. Радуловићу, који је приликом свог проласка овуда свратио, не би ли јој што год припомогао.

Ништа мање обвезало ме је са пријатном захвалношћу мјестно грађанство, мј. свештеник и учитељи с ђацима, који многобројно присуствоваше тужноме спроводу и тијем тјешаху моје ожаломљено срце за незаборавном покојницом.

Срдечно захваљујем покајницима с Цетиња, из Сотопића, Бријега, Брчели, Комарца, Сељана, Цеклина, Метриза и ове околине, који својим присуством увеличаше тужни спровод и мени тако у неколико ублажише дубоку тугу.

Тако исто захваљујем поштомима и свакоме, ко год ми је овим тужном згодом изјавио своје брајавно, писмено или усмено саучешће у преголемој тузи мојој; и дао Бог, да овај морални дуг свијема само у добру и радости њиховој вратим.

На Рајци, 10. Марта 1900.

Сжалошкени супруг:

Душан С. Гвозденовић са четворо нејасе дјечице и са осталом својом.

Број 21
 280 (1—1)